

คำชี้แจงการจัดทำ(ร่าง) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เลขที่ ... พ.ศ.เรื่อง อาหารที่ต้องแสดงฉลากโภชนาการ และค่าพลังงาน น้ำตาล ไขมัน และโซเดียมแบบจีดีเอ (ฉบับที่ ๒)

ความเป็นมา

๑. สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาได้ออกประกาศกระทรวงสาธารณสุขจำนวน ๒ ฉบับ คือ

๑.๑ ประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ ๑๘๒) พ.ศ. ๒๕๔๑ เรื่อง ฉลากโภชนาการ กำหนดการ แสดงฉลากโภชนาการสำหรับอาหารที่มีการกล่าวอ้างทางโภชนาการ อาหารที่มีการใช้คุณค่าในการส่งเสริมการขาย อาหารที่ระบุกลุ่มผู้บริโภคในการส่งเสริมการขาย อาหารอื่นที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยากำหนด ซึ่งมีผลใช้ บังคับตั้งแต่ ๙ มกราคม ๒๕๔๒ เพื่อให้ข้อมูลและความรู้ด้านคุณค่าทางโภชนาการของอาหาร เพื่อคุ้มครองผู้บริโภค ด้านอาหารและโภชนาการ

๑.๒ ประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ ๓๗๔) พ.ศ. ๒๕๕๙ เรื่อง อาหารที่ต้องแสดงฉลาก โภชนาการ และค่าพลังงาน น้ำตาล ไขมัน และโซเดียมแบบจีดีเอ ลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๙ กำหนดให้อาหาร ๕ กลุ่ม ได้แก่

(๑) อาหารขบเคี้ยว ได้แก่

(๑.๑) มันฝรั่งทอดหรืออบกรอบ

(๑.๒) ข้าวโพดคั่วทอดหรืออบกรอบ

(๑.๓) ข้าวเกรียบ ทอด หรืออบกรอบ หรืออาหารขบเคี้ยวชนิดอบพอง

(๑.๔) ถั่วหรือถั่วทอด หรืออบกรอบ หรืออบเกลือ หรือเคลือบปรุงรส

(๑.๕) สาหร่ายทอด หรืออบกรอบ หรือเคลือบปรุงรส และ

(๑.๖) ปลาเส้นทอด หรืออบกรอบหรือปรุงรส

(๒) ซ็อกโกแลต และผลิตภัณฑ์ในทำนองเดียวกันนี้

(๓) ผลิตภัณฑ์ขนมอบ ได้แก่

(๓.๑) ขนมปังกรอบ หรือแครกเกอร์ หรือบิสกิต

(๓.๒) เวเฟอร์สอดไส้

(๓.๓) คุกกี้

(๓.๔) เค้ก และ

(๓.๕) พาย เพสตรี ทั้งชนิดที่มีและไม่มีไส้

(๔) อาหารกึ่งสำเร็จรูป ได้แก่

(๔.๑) ก๋วยเตี๋ยว ก๋วยจั๊บ บะหมี่ เส้นหมี่ และวุ้นเส้นไม่ว่าจะมีการปรุงแต่งหรือไม่ก็ตาม พร้อม

ของเครื่องปรุง และ

(๔.๒) ข้าวต้มที่ปรุงแต่ง และโจ๊กที่ปรุงแต่ง

(๕) อาหารมือหลักที่เป็นอาหารจานเดียว ซึ่งต้องเก็บรักษาไว้ในตู้เย็นหรือตู้แช่แข็งตลอดเวลา

จำหน่าย

และให้แสดงข้อความว่า “บริโภคแต่น้อยและออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ” สำหรับอาหาร (๑)-(๓) ซึ่งมี ผลใช้บังคับตั้งแต่ ๑๘ ตุลาคม เพื่อสนับสนุนนโยบายของกระทรวงสาธารณสุขลดหวานมันเค็มที่ส่งผลกระทบต่อ สุขภาพประชาชน

๒. สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา โดยสำนักอาหาร ได้สำรวจสถานการณ์การแสดงผลข้อมูล โภชนาการของผลิตภัณฑ์อาหารและเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุ ที่จำหน่ายในห้างสรรพสินค้าและร้านสะดวกซื้อ ๑๒ แห่ง ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ในช่วงเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ ทั้งสิ้น ๓๒ ประเภท มีผลิตภัณฑ์ทั้งสิ้น จำนวน ๖,๔๒๕ ผลิตภัณฑ์ ทั้งนี้ ผลิตภัณฑ์นมและเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุที่ทำการสำรวจ ทั้งที่ผลิตในประเทศและ นำเข้าจากต่างประเทศ จำแนกออกเป็น ๘ กลุ่ม ดังนี้

(๑) กลุ่มนมและผลิตภัณฑ์ของนม (ประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ ๓๕๐) พ.ศ.๒๕๕๖ เรื่อง นมโค ประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ ๓๕๑) พ.ศ.๒๕๕๖ เรื่อง นมปรุงแต่ง ประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ ๓๕๒) พ.ศ.๒๕๕๖ เรื่อง ผลิตภัณฑ์ของนม)

(๒) กลุ่มนมเปรี้ยว โยเกิร์ต (ประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ ๓๕๓) พ.ศ.๒๕๕๖ เรื่อง นมเปรี้ยว)

(๓) กลุ่มน้ำผลไม้ (ประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ ๓๕๖) พ.ศ. ๒๕๕๖ เรื่อง เครื่องดื่มในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท)

(๔) กลุ่มเครื่องดื่มจากพืช ผัก ธัญพืช รวมทั้งนมถั่วเหลือง (ประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ ๓๕๖) พ.ศ. ๒๕๕๖ เรื่อง เครื่องดื่มในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท และประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ ๑๙๘) พ.ศ. ๒๕๔๘ เรื่อง นำนมถั่วเหลือง)

(๕) กลุ่มชา กาแฟ พร้อมบริโศค (ประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ ๑๙๖) พ.ศ. ๒๕๔๓ เรื่อง ชา และประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ ๑๙๗) พ.ศ. ๒๕๔๓ เรื่อง กาแฟ)

(๖) กลุ่มน้ำอัดลม (ประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ ๓๕๖) พ.ศ. ๒๕๕๖ เรื่อง เครื่องดื่มในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท)

(๗) กลุ่มเครื่องดื่มที่มีน้ำตาลและกาเฟอีนเป็นส่วนประกอบ (ประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ ๓๕๖) พ.ศ. ๒๕๕๖ เรื่อง เครื่องดื่มในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท)

(๘) กลุ่มเครื่องดื่มอื่นๆ เช่น น้ำหวานเข้มข้น เครื่องดื่มแต่งกลิ่นรส (ประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ ๓๕๖) พ.ศ. ๒๕๕๖ เรื่อง เครื่องดื่มในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท)

ทั้งนี้ สรุปผลการสำรวจได้ดังนี้

- กลุ่มผลิตภัณฑ์นมและเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุ จำนวนทั้งสิ้น ๑,๘๙๕ ผลิตภัณฑ์ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นผลิตภัณฑ์ที่ผลิตในประเทศจำนวน ๑,๔๗๖ ผลิตภัณฑ์ (ร้อยละ ๗๗.๙) มีการแสดงฉลากโภชนาการ ๑,๒๙๑ ผลิตภัณฑ์ (ร้อยละ ๖๘.๑) ส่วนใหญ่แสดงในรูปแบบที่ถูกต้อง (แบบเต็มและแบบย่อ) จำนวน ๑,๐๔๐ ผลิตภัณฑ์ (ร้อยละ ๕๔.๙)

- ทุกกลุ่มผลิตภัณฑ์มีการแสดงฉลากโภชนาการมากกว่าร้อยละ ๗๐ ยกเว้นกลุ่มชาและกาแฟพร้อมดื่มที่มีการแสดงฉลากโภชนาการไม่ถึงร้อยละ ๕๐

- มีผลิตภัณฑ์ที่แสดงฉลากโภชนาการแบบจีดีเอตามรูปแบบตามที่กฎหมายกำหนดเพียง ๑๓๐ ผลิตภัณฑ์ (ร้อยละ ๖.๙) ส่วนใหญ่เป็นรูปแบบอื่นที่ไม่ตรงกับรูปแบบที่กฎหมายกำหนด

- มีผลิตภัณฑ์ที่แสดงข้อความกล่าวอ้างทางโภชนาการจำนวน ๖๕๕ ผลิตภัณฑ์ (ร้อยละ ๓๔.๖) โดยแสดงควบคู่กับฉลากโภชนาการ (รูปแบบเต็มและแบบย่อ) จำนวน ๖๐๑ ผลิตภัณฑ์ (ร้อยละ ๓๑.๗) ซึ่งเป็นรูปแบบที่ถูกต้องตามประกาศฯ (ฉบับที่ ๑๘๒) พ.ศ.๒๕๔๑ เรื่อง ฉลากโภชนาการ

จากข้อมูลผลการสำรวจสรุปได้ว่า ทุกกลุ่มผลิตภัณฑ์มีการแสดงฉลากโภชนาการมากกว่าร้อยละ ๗๐ ยกเว้นกลุ่มชาและกาแฟพร้อมดื่มที่มีการแสดงฉลากโภชนาการไม่ถึงร้อยละ ๕๐ แต่มีการแสดงฉลากโภชนาการแบบจีดีเอเพียงร้อยละ ๖.๙ ของผลิตภัณฑ์ที่สำรวจ

๓. สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาได้ดำเนินการบูรณาการร่วมกับกรมสรรพสามิตในการกำหนดมาตรการลดหวาน มัน เค็ม ซึ่งอาหารประเภทอาหารดังกล่าว สอดคล้องกับผลิตภัณฑ์ที่กรมสรรพสามิตจะดำเนินการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตของเครื่องดื่ม โดยอ้างอิงปริมาณน้ำตาลที่เป็นองค์ประกอบในเครื่องดื่ม

สาระสำคัญ

๑. เพิ่มเติมอาหาร ๘ รายการ ดังต่อไปนี้ เป็นอาหารที่ต้องแสดงฉลากโภชนาการ และค่าพลังงาน น้ำตาล ไขมัน และโซเดียม ตามแบบ จีดีเอ (Guideline Daily Amounts; GDA)

“(๖) เครื่องดื่มในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท ที่อยู่ในสภาพพร้อมบริโภค รวมถึงชนิดปรุงสำเร็จ

(๗) ชาปรุงสำเร็จ ทั้งชนิดเหลวและชนิดแห้ง

(๘) กาแฟปรุงสำเร็จ ทั้งชนิดเหลวและชนิดแห้ง

(๙) นมปรุงแต่ง

(๑๐) นมเปรี้ยว

(๑๑) ผลิตภัณฑ์ของนม

(๑๒) นำนมถั่วเหลือง

(๑๓) ไอศกรีมที่อยู่ในสภาพพร้อมบริโภค”

ทั้งนี้ เครื่องดื่มในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท ชาปรุงสำเร็จ กาแฟปรุงสำเร็จ และนํ้านมถั่วเหลือง ที่บรรจุในขวดแก้วชนิดคืนขวด (Returnable Glass Bottle) อาจแสดงฉลากโภชนาการ และค่าพลังงาน น้ำตาล ไขมัน และโซเดียมแบบจีดีเอ ผ่านโปรแกรมประยุกต์ของโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Nutrition detective mobile application) ร่วมกับการแสดงไว้บริเวณที่จำหน่ายสินค้าหรือบริเวณร้านอาหารที่จำหน่ายอาหารนั้นๆ แทนการแสดงที่ฉลากของอาหารก็ได้ ”

๒. ผู้ผลิตหรือนำเข้ารายเก่า ยังคงจำหน่ายต่อไปได้แต่ไม่เกิน ๒ ปี นับจากวันที่ประกาศมีผลใช้บังคับ

๓. ระยะเวลาบังคับใช้ ๖ เดือน นับตั้งแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา